

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 112.

V Ljubljani, v sredo 16. maja 1888.

Letnik XVI.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 14. maja.

Budgetna razprava.

(24. dan.)

Zaradi ranega sklepa včerajšnje seje se je danes nadaljevala obravnava o troških za osrednje vodstvo trgovinskega ministerstva. Predsednik bi bil sicer že včeraj po prvih dveh govornikih rad sklenil razpravo, ali levičarji so pretili, da bodo v tem slučaju zahtevali glasovanje po imenih, kar redno traja pol ure; zato je raje odjenjal predsednik in danes pustil govoriti še dva poslanca, potem še le je bil sprejet konec razprave.

Kot glavna govornika sta bila izbrana profesor Exner pa tržaški poslanec Burgstaller. Prvi je menda mislil, da je v šoli, in je čenčal poldrugo uro o raznoterih rečeh, ki s trgovino niso v nobeni zvezi, Burgstaller pa je od vlade tirjal, naj se že skoraj leti turistične železnice ter jo potegne do Trsta, in naj po vzgledu drugih držav podpira mornarstvo in ribarstvo. Konečno je predlagal, naj vlada s posebnim predlogom v podporo ribarskega društva v Trstu zahteva 10.000 gld.

Poročevalec Klaič je dobro podajal profesorja Exnerja in njegovo vnemo za Machiavellija, potem še le je bila rešena in sprejeta prva točka trgovinskega ministerstva. Ker je vpisanih še mnogo govornikov, bo to ministerstvo še le jutri dognano. V četrtek pride na vrsto poljedelsko ministerstvo, in morda se prične tudi že razprava o justičnem ministerstvu, ki bo zopet jako živahna. Včerajšnji odgovor gledé slovenskega vpisovanja v zemljiške knjige levičarjem namreč ni po volji in dr. Magg hoče na koncu današnje seje postaviti predlog, naj se o tem odgovoru prične razgovor. Desnica zaradi druzega časa temu predlogu ne bo pritrdila, zato bodo pa porabili budgetno razpravo za ostre napade na ministra Pražaka. Izmed naših poslancev bodeta pri poljedelstvu govorila dr. Poklukar in Pfeifer, pri justičnem ministerstvu pa dr. Ferjančič.

Govor poslanca Kluna

v državnem zboru dne 1. maja 1888.

(Konec.)

Drugikrat je deželni šolski svet razsodil, da stariši želé nemško šolo, da torej deželni šolski svet ne more proti volji onih, ki vzdržujejo šolo, preminjati jezikovnih vredeb. Če pa drugi stariši, ki plačujejo za šolo enake ali še večje davke, ne želé nemške marveč — slovensko šolo, njihove prošnje se prezirajo, ter se deželno šolsko oblastvo sklicuje na to, da se je proti temu izrekel krajni šolski svet. Tako se sučejo koroška šolska oblastva v vednem krogu; pred stariši se sklicujejo na občine, pred temi na krajne šolske svete, ti na stariše, tako da prošnje ubogih ljudi niso nikoli uslišane. In če se konečno strinjajo stariši, občine in krajni šolski svet (Poslanec dr. Steinwender: Kje je to bilo? — Klici na desnici: Pustite ga govoriti!) in vsi skupaj (Poslanec dr. Steinwender: Kje je to bilo? — Klici na desnici: Boste že slišali!) zahtevajo slovensko šolo, tudi to ne pomaga, in če gré dobro, je prošnja naravnost odbita, ali se prične preiskava, ki se konča s disciplinarnim preiskavanjem ali z ukorom. (Poslanec grof Lažansky: Pravo turško gospodarstvo! — Poslanec dr. Steinwender: Kje je to bilo? — Klici na levici: Dejanja!) Goli uradni dokazi. (Klici na levici: Dejanja! Na dan ž njimi! — Poslanec dr. vitez Tonkli: Mir! Je li to omika? — Poslanec dr. Steinwender: Pomirite se, gospod dr. Tonkli! — Poslanec dr. Russ: Tonkli nas bo učil omike! On sega v besedo največkrat. — Poslanec dr. vitez Tonkli: Nikoli nismo segali v besedo! — Poslanec Salásek: Molčali smo, ko je govoril Dumreicher!)

Jako označilen za oblastvo gledé slovenskega pouka je naslednji dogodek. Podružnica sv. Cirila in Metoda v Bistrici, ki ima namen pospeševati in podpirati slovenske ljudske šole, hotela je zborovati na Vratih dne 22. m. m. Dnevni red je bil jako nedolžen, vendar je shod prepovedal okrajni glavar v Beljaku, in sicer z izgovorom, da se je vsled razburjenosti nemškega prebivalstva treba bati izgredev. Vendar ni bil nihče drugi razburjen, kakor okrajni

glavar sam, ki si je s prepovedjo hotel potolažiti razburjenost. (Poslanec grof Lažansky: Lep gospod to!)

Iz mojih besedi morete torej razvideti, kolike vrednosti so trditve gospoda poslanca celovške trgovinske zbornice, ki je včeraj rekel, da posameznim narodnostim dajejo vse brez namena s polnimi rokami. Iskali smo, a ničesar našli, kar bi nam bili dali. Gospod poslanec se je skliceval na Bosno in dal sijajno spričevalo tamošnji upravi. To je že gospod poslanec mesta Prage skrešil na pravo mero, vendar si upam trditi, da bi bili mi srečni (Tako je! na desnici.), ko bi bile pri nas take razmere, kakor so v Bosni, in ko bi vlada toliko za nas skrbela, kakor skrbi skupno ministerstvo za Bosno. (Prav res! na desnici.)

Tam se ustanovljajo šole, gradé ceste in železnice in váruje verski čut prebivalstva (Klici na levici: To vse se stori na deželne troške!), in jezikovna ravnopravnost je v večji meri vpeljana, kakor pri nas.

Umevno je, gospôda moja, da so razmere, katere sem opisal, vzbudile veliko nevoljo mej slovenskim prebivalstvom, in da je nevolja še večja, ker so vse pritožbe na višja oblastva ostala brez odgovora. Navel sem nekaj slučajev. Opomnim še, da so se že pred letom pritožili proti nemški šoli občina Bilčovas in trije krajni šolski sveti v Rožni dolini, a še sedaj niso dobili odgovora. (Čujte! Čujte! na desnici.) Tako se dotični prosilci ne morejo pritožiti na kompetentna sodišča in zahtevati svoje pravice pri upravnem sodišči, oziroma državnem sodišči.

Te nevolje, gospôda moja, ne bodo potolažile lepe besede, katere je govoril Nj. ekselencija v budgetnem odseku in danes tukaj (Tako je! na desnici.), ker take lepe besede smo že večkrat slišali, ne da bi se uslišale terjatve slovenskega prebivalstva in uresničile resolucije. Ta nevolja je vedno večja, in zato je umevno, ako sprejememo besede, katere je danes govoril gospod naučni minister z nekakim dvomom, da z odločilnim nezaupanjem (Dobro! Dobro! na desnici. — Klici na desnici: Mi vsi!) in da nismo zadovoljni s tako garancijo, marveč da

LISTEK.

Le pošteno!

Slika iz življenja. Českí spisal Al. Dostál, prevel H. H—e

II.

God sv. Vavla se je približal. Dan je bil jako lep; zjutraj je bilo seveda hladno, a proti poludnevu se je vendar precej ogrelo. Solnce, kakor bi z vsemi žarki, kolikor mu jih je še po vročem poletju ostalo, hotelo se je na mah pokazati, grelo je, da je bilo veselje. Na drevesih rumenela so jabelka, modrile so češplje, in hruške buc-buc padale so na zemljo. Na poljih so bila gola strnišča in sem ter tje črnile so se široke brazde. Ptici letali so v oblakih na jug.

V Janovi je ta dan navadno samo jutranje opravilo, mladina hodi v bližnjo kapelico tik gozda k deseti maši. Tam je sv. maša in pridiga — skoraj majhna božja pot. Ako je lepo vreme, kakor je bilo današnji dan, je pri sv. Vavlu ljudi jako mnogo. Tudi gospodarji, kateri so že doma pri sv.

maši bili, gredó pogledat travnike in stopijo h kapelici. Svobodne mladeži je navadno polna trata in na vrtu pevecv, kakor bi jih nabasal.

Tudi pri Bartoševih sta šla zjutraj k prvi maši gospodar z ženo, mladi pa potem h kapelici. Bartoš je bil močan mož, krepke postave, širokoplečen, dobrosrčnih lic, žena je bila slaba, majhna, dobroti in ljubezen jej je gledala iz vsake črte, z vsake gube. Pogovarjala sta se o otrocih, posebno o Urhu in šolah.

„Veš kaj, poslušaj“, rekla je Bartoška, „pojdi vprašat gospoda župnika za svet. Gospod bodo pri kapelici, na samem se boš mogel ž njimi pogovarjati. Izkušeni gospod so, mnogo so preživeli, svetujejo ti lahko, kako bo najbolje.“

„Jaz bi šel, toda —“, obotavlja se sramožljivi Bartoš.

„Kaj toda? Zopet pomislek, in ne veš, da je za šole že pozno, da bo moral hiteti? Zakaj bi se bal, saj so gospod z vsacim tako dobri.“

Bartoš vedoč, da izgovor ne bi pomagal, posluša in obljubi, da pojde v župnijo in se bode tam zaradi Urha posvetoval. S tem je bila žena nekoliko

potolažena, drugače bi tako rekoč v cerkvi zastoj bila in bi ne mogla spodobno moliti.

Za starima sta šla k maši mlada, Urh in Marija. Dva majhna kričona sta bežala že eno uro prej. Pri kapelici sta bila že tisočkrat, pot znata dobro, in zato sta lahko sama hodila.

Urha poznamo od včerajšnjega dneva. Danes je še bledejši, in tožnejši. Marija je bila kakih 15 let, in, kakor so deklice, sama šala, samo petje in veselje. Mladost-radost: kar kdo v mladosti vžije, to ima. Očesca so jej le igrale s zvijačo, lica so rudele, kakor jabolčica na vrtu, in usta niso ni eno minuto molčala. Pravo nasprotje od Urha, njenega brata. Šla sta skozi drevored visokih topolov in Marija je razlagala bratu, kakor profesor v mestu s katedra: „Poglej, Urh, v ta topol je udarila strela na dan sv. Trojice, in ko je dež jenjal in huda ura, sošla se je sem cela vas. Na topolu je ostala samo ta-le črta, in celo drevo je nepoškodovano.“

A Urh se ni brigal za razlago o hudi uri, v njegovem srcu in njegovi glavi je bila tudi huda ura. Premišljeval je svoj bodoči stan. Kolikokrat je korakal s knjigo v roci med temi topoli, koliko lepih sklepov

j i še-le tedaj prisodimo vrednost, ako nam jo dá zanesljivejši porok, kakor je gospod naučni minister. (Ži vahna pohvala in ploskanje na desnici.) In s tem končam. (Pohvala in ploskanje na desnici. — Govorniku čestitajo.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. maja.

Notranje dežele.

Z naredbo *pravosodnega ministra* ukazala se je v krakovskem nadsodiščnem okrožji kot notranji uradni jezik poljščina namesto dosedanje nemščine.

Gališko mesto Zydzov je predvčerajšnjim požar popolnoma uničil.

Stališče *avstrijskega poslanika v Belemgradu*, pl. Hengelmüllerja, je neki omajano. Pravijo, da bo v kratkem odpoklican.

Hrvatski sabor je otvoril svoje zasedanje predvčerajšnjim. Včerajšnji seji predmet je bila verifikacija zadnjih dopolnilnih volitev.

Ogersko ministerstvo je naznanilo zagrebski vladi, da nikakor ne bo potrdilo *nove hrvatske šolske postave*, kakor je sedaj sestavljena. Hrvatska vlada bo zaradi tega predručala ta načrt takó, da se bodo izpustile iz njega določbe o srbski verski šoli. Le pod tem pogojem našel bo neki ta zakon v Budimpešti milost.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. se je jako izradostil darila, koje so mu poklonili brazilijanski škofje s tem, da so povodom njegove zlate maše oprostili mnogo sužnjev. Sv. Oče je naglašal poslaniku brazilijanskega cesarja pri avdijenci dné 14. januarja t. l., da bo z ozirom na ta plemeniti čin pokazal Braziliji svojo posebno ljubezen. Kakor je poizvedel „Osservatore Romano“, izšla bo v kratkem papeževa okrožnica brazilijanskim škofom, ki bo razpravljala oprostitev sužnjev. Vrh tega pa bo v priznavanje blazega delovanja cesarske hiše pri tem človekoljubnem delovanju daroval princesinji-vladarici zlato rožo.

Potovanju *srbskega* kralja na Dunaj pripisujejo budimpeštanski poluaradni listi velik pomen. Pravijo, da je prišlo iztočno vprašanje do odločilnega trenutka in da se bo rešilo, ako treba tudi brez Rusije. Dunajski dobro poučeni krogi trdijo, da se bo mogoče kralj Milan stalno naselil na Dunaji z ozirom na sedanje žalostne razmere v Srbiji. Cesarski dvor pa spravlja sedanji sestanek kraljev in kraljičin v zvezo z njujino konečno spravo. Velika poljudnost kraljičina v Srbiji in položaj v državi vzbudila sta skoraj gotovo v kralju željo, da bi se povrnila v Srbijo njegova soproga, koje prisotnost bi gotovo bolj pomirila narod, kakor pa vlada Krističeva. — O poročanih nemirih ni še nobenih natančnejših vestí. Celo to zadevo nekoliko razsvetljuje le brzobjavka, da je obljubila srbska vlada Bolgariji najostrejšo nadzorovanje meje. Kristić je poslal tudi takoj v Aleksinac večji oddelek vojakov. Da bi bil sedanji ministerski predsednik to storil edino le iz uljudnosti do Bolgarije, težko je umevno, tem manj, ker se je trdilo, da je izbruhnilo vstajno gibanje ravno — v Aleksinacu.

Srbija je naznanila *bolgarski* vladi, da je izdala najstrožje naredbe za nadzorovanje meje. To je storila na poziv bolgarskega agenta v Belemgradu, Minčovića, ki jo je opozoril na mnogoštevilne manjše čete izseljencev in Črnogorcev, ki se posebno pogosto zbirajo blizu Trna.

Prince Ferdinand Koburški se je danes povrnil s svojega potovanja v *bolgarsko* prestolnico, predno je še obiskal vse severne kraje, koji so bili določeni v prvotnem vsporodu. Uradna poročila navajajo kot

vzrok temu slaba pota; skoraj gotovo pa so preplašile Koburžana vesti o vstajnih četah, ki so zasedle že veliko pokrajin. Seveda skušajo sofijski krogi kolikor mogoče zmanjšati pomen teh vstajnih poskusov ter posebno naglašajo, da so čete, ki so se pokazale na raznih krajih, le eno in isto krdelo.

Ustna nota, s koje se je pri *Turčiji* pritožil *bolgarski* zastopnik v Carjemgradu, dr. Vulković, zoper pobiranje osem odstotne vrednostne carine od vshodnorumelijskih izdelkov, naglašá pred vsem, da se je dotični sultanov „irade“ izdal proti zatrevanju velikega vezirja, da se pred otvoritvijo prometa na železnični zvezi ne bo zahtevala carina od uvažanja, in ne da bi se bilo to prej v sporazumljenju naznanilo sofijski vladi. Zaradi tega zahteva, naj se prekliče za sedaj ta naredba, ki škoduje obstranskemu prebivalstvu. Nota opozoruje ob enem tudi na druga vprašanja, ki že dlje časa čakajo rešitve, kot: zadeva potnih listov, vshodnorumelijski poštni promet in odnošaji mej turškimi in bolgarskimi mejnimi oblastnjami, ter sklepa z izrazom nade, da bo Turčija vstregla tem zahtevam ter takó na korist obeh sosednih narodov in vlad pripomogla k zaželenemu sporazumljenju.

V Berolinu spreminjajo svoja mnenja kakor jesensko vreme. Pred nekaterimi dnevi še se je zagotavljaló, da so se shujšale *nemško-ruske* razmere ter se je bilo ob meč avstrijske zveze; danes pa menda pihlja zopet prijaznejši vetrič. „Post“ si ni mogla kaj, da ne bi nekoliko z mrzlo vodo polila svojih vročehrvnih madjarskih prijateljev. Ta list objavlja članek zoper neko budimpeštansko pismo naslovom „Avstrijsko-ogerska nestrpnost“ v „Vossische Ztg.“, dné 9. t. m., ter pošilja svarilo na Dunaj in v Budimpešto, češ, hrabrost in moč države zaveznice se ne kaže v dirjanji zoper pretečo nevarnost, marveč v tem, da se jej mirno zré v oko z ostrim orožjem v jekleni roki ter takó strogo kaznuje vsakdo, kdor bi skušal rušiti ljubi mir.

Koliko pomena pripisujejo v *Franciji* Boulangerjevemu imenu, pové nam najbolje vest, da Boulanger ni spisalatelj večkrat imenovane knjige „L'Invasion Allemande“, marveč si je dotični knjigo-tržec in založnik kupil za 100.000 frankov pravico od Boulangerja, da sme knjigo izdati njegovim imenom, ker je bila potem osigurana dobra kupčija! Včeraj se je povrnil Boulanger v Pariz s svojega potovanja po Nord-departementu. Narod ga je povsodi navdušeno pozdravljal, „general“ pa je pri mnogoštevilnih pojedinah brezozirno napadal vlado in ustavo. Kaj tacega je mogoče le v državi, v koji je trohljivo vladno krmilo v rokah popolnoma onemoglih mož. Boulanger ni storil do sedaj ničesa, da bi se moglo zaradi njegove osebe navduševati zanj ljudstvo. Objavil ni niti vspeh, niti svojih načel — edino kar se vé o njem je to, da si hoče prilaistiti najvišjo oblast, narod francoski pa pogreša ravno mogočnika nad sabo. Francosko sovražno mu časopisje in večina listov v zapadni Evropi slikajo ga kot smešno prikazen; toda pomisliti je treba, da se je isto takó godilo Napoleonu III., predno je dobil veljavo, in da je pozneje leta in leta trepetanjem pričakoval ves kontinent od njega mir ali vojsko. Nova francoska republika je pomagala mamonizmu do neprikrite vlade; zadnje idejalno blago narodovo — vera — je bilo žrtvovano na altarju zlatega teleta. Ta vlada osemnajst let sém klavirno životari; državno ladijo razbijali bodo toliko časa najraznejši viharji, dokler ne bo zgrabila jaka roka krmila; to dobro vé Francoz in ravno zaradi tega vriska Boulangerju, ker upa od njega rešitve iz neprestanih razsajajočih valov.

Italijanski ministerski predsednik je jako razburjen, ker so španjski romarji v svoji adresi odkrito izrekli željo, da bi se izročila posvetna oblast zopet sv. Očetu, in ker je bil v avdijenci, v koji je sprejel papež svoje španjske čestilce, navzoč tudi španjski poslanik Gomez y Groizard. Britko je neki potožil madridski vladi svoje težave, koje mu je vzbudila bojazen, da je Španija vedno priprav-

ljena potegniti se za papežu ugodno rešitev rimskega vprašanja.

Neki rimski dopis *vatikanskega* poročevalca „Pol. Corr.“ povdarja nasproti raznim tolmačenjem propagandnega pisma zoper *irski* bojni načrt, da ta čin ne seza v političke zadeve Irske, kakor tudi ne obsoja avtonomnih teženj irskih katolikov. Kurija je edino le zavrgla nekoliko bojnih sredstev narodne stranke, ki so v protislovji z najpriprostejšimi načeli o pravičnosti in pravosti. V Vatikanu so prepričani, da se je s tem storila irski reči celó velika usluga, ker je izključitev silnih in vstajnih bojnih sredstev ugledila pot, po koji se bodo mogli poučeni krogi Anglije združiti z irskim vsporodom. Zanesljiva poročila javljajo iz Irske, da sta se duhovščina in narod popolnoma podvrgla razsodbi sv. Stola. Vsa nasprotna zatrevanja nanašajo se k večjemu le na vodje narodne lige, kot: Parnella, Dillon, Genée-ja in druge.

Španska kraljica odpeljala se je v nedeljo k razstavi v Barcelono. Spremljala sta jo Sagasta in vojni minister. V Saragossi je narod navdušeno pozdravil kraljico-vladarico in mladega kralja. V spomin njenega pohoda napraviti je bilo dalo meščanstvo zlato svetinjo, koja se jej je izročila. V Barceloni so se priredile velikanske priprave za njen sprejem. K otvorjenju razstave došlo bo 88 tujih vojnih ladij z 38.000 vojakov. Civilni poglavar barcelonski je povabil častnike avstrijskih in ruskih ladij, naj se udeležé konjske dirke.

„Romania Libera“ za najtrdnjeje zagotavlja, da bo *rumunski* parlament razpuščen začetkom julija in da se bodo splošne volitve vršile v prvi polovici meseca septembra.

Vsled zopetnega zahtevanja *grške* vlade, naj Turčija z nova pošlje konzula monastirskega na njegovo mesto, predlagala je slednja odložitev te zadeve toliko časa, da bodo došle iz Aten v Carjigrad obteževajoče izvirne listine. Grško ministerstvo preti, da bo zelo turškemu konzulu v Larissi pravico poslovanja, vendar pa bo skoraj gotovo zadovoljno z napominanim odlokom.

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, 14. maja. (Prihodnja deželna učiteljska konferencija.) Kakor ljudski učitelji vsako leto za zboljšanje svojega materialnega stanja vedno in v vedno žalostnejšem glasu moledujemo, kakor nam visoki deželni zbor vedno naše prošnje vsled jako različnih motivacij odklanjuje, tako tudi vsako leto vedno v še bolj ponižnem glasu prosimo, da se skliče v zborovanje deželna učiteljska konferencija. Državna novela z dné 2. maja 1883 v § 46. pravi: „V vsaki deželi so vsakih šest let konferencije poslancev okrajnih konferencij pod predsedstvom kakega deželnega šolskega nadzornika (deželne konferencije).“ Po ministerijalnem ukazu z dné 8. maja 1872 v § 17. se določuje, da se mora nje dnevni red vsaj 3 (tri) mesece pred njenim sklicanjem naznaniti, in da se ona more edino o velikih počitnicah sklicati, tedaj ako smemo letos upati, da se nam ta nada spolni, storiti se mora to kmalu. Naloga deželne učiteljske konferencije sklicevati pa je dolžnost visokega c. kr. deželnega šolskega sveta.

Leta 1878 o velicah ali jesenskih počitnicah bilo je zadnjič, kar je bilo dano ljudskemu učitelstvu kranjskemu v deželni učiteljski konferenciji posvetovati se o sredstvih k prospahu ljudskega učilništva, potem o stvaréh, katere se tičejo pravice, dolžnosti in razmer učiteljstva; dalje je opravičena tudi podajati samostalne nasvete — preteklo je od tega časa celih deset let, dasi bi imela biti po postavi z dné 14. maja 1869, katera je bila tačas merodajna, že čez tri leta, t. j. leta 1881 prihodnja deželna učiteljska konferencija; marsikaj se je v tem času predručilo, tudi v ljudskem šolstvu se je napredovalo, storilo se mnogo stalnih izkušenj, ki naj bi se v interesu prospeha uvele v deželne šolske postave, marsikaj se je zopet obrabilo in zahteva preuredbe. Koliko tleče tvarine se je nabralo, kazala nam je „lex Liechtenstein“ najočividneje, iz nje smemo sklepati, da je zanimanje za razvoj ljudskega šolstva v teku zadnjih let rastlo; dolžnost je torej ljudskega učiteljstva, da se vrednega skaže temu zanimanju, pa tudi obilim žrtvam, ki jih ima dežela z ljudskim šolstvom. Ni namen teh vrstic natančnejše o tem pisati, niti o preobširnih reformah, ki naj se uvedejo, govoriti, doseči le hoče, da se to pereče vprašanje na dnevni red javnega mnenja spravi, ter da se potem izpolni nujna potreba sklicanja deželne učiteljske konferencije. Kakor ni bilo v drugih kronovinah nobenega povoda, kateri bi bil zadrževal to sklicanje, ter so se konferencije po postavi vršile, tako upajmo vsaj ljudski

je sklenil v svoji glavi — in danes? Kakor pajčevina, če jo odtrgamo, so njegovi sklepi uničeni.

Takrat so pritrjevali topoli, kakor da bi razumeli tega sanjajočega mladenčca, in so hvalili njegove misli, — in danes majajo zopet z glavami, pa nekako nezaupljivo, kakor da bi dvomili, je li resnica, da bo Urh dovršil šole, da pojde v Prago, da bo doktor.

„Počakaj, Urh, bova šla po Karolino, hčer prvega mlatiča“, reče Marija, zdramivši brata iz žalostnih misli.

„Ne moreva li sama hoditi?“ vpraša Urh, kakor bi se hotel sestri ustavljati. Ta se zavzame in nezaupljivo pogleda v bratov obraz. Še-le zdaj zapazi, da je bled.

„Zakaj pa nečeš, da bi z nama šla Karolina?“ vpraša deklica pri vratih velike pristave. „In vendar si ji sam obljubil, ni dolgo temu, da pojdemo skupaj nekam o počitnicah.“

„Takrat je bilo vse drugače. Sploh pa idi k mlatičevim, jaz bom tukaj počakal.“ Urh se vsede na kameneno klopico. V tej hiši je bil kakor doma. Vso oblast nad polji, travniki, delavci, družino je pustil gospod direktor svojemu oskrbniku, kateremu

so rekli v Janovi prvi mlatič. Halda je bil zanesljiv mož, pravičen, in zato v pristavi skoraj najvišji gospod. Haldovi so imeli hčer, Karolino, deklico nekaj mlajšo nego je bila Bartoševa Marija. Dali so jo učiti, saj imajo dosti denarja, pošiljali so jo v mesto, kakor kakšnega dijaka, in zdaj je prišla domov za zmiraj. Prerastla je mater, in z umom prekosi očeta. Vodi pristavo, vse zapisuje, izdaje, prvemu mlatiču je desna roka, zastojni ni denarja zapravlil.

Najljubša tovaršica Karolini je Bartoševa hči; skupaj ste rastle, skupaj hodili v šolo, in kar je znala olikana hči prvega mlatiča, o tem je rada pravila svoji tovaršici Mariji. V to prijateljstvo je bil tudi Urh štet. Karolino je o počitnicah učil, ž njo ponavljal, z obema deklicama na sprehode hodil, če tudi je Marija dosti dela imela in s svojo družico se ni mogla z ničemer meriti, nego s srčno ljubeznijo. V pristavi bil je Urhov drugi dom. Kolikokrat je sedel s Haldovo rodbino na tej klopici, šalil se, smijal se, veselil se — in zdaj? — (Dalje prih.)

učitelji, da ga tudi na Kranjskem ni vzroka, koji bi nam kratil to pravico. Akoprem deželne učiteljske konferencije nimajo postavne veljave, ampak so le nasvėti in želje, vendar vsikdar so imele pri nas na Kranjskem in drugih kronovinah našega cesarstva največji vpliv, one so dale novodobnim šolskim postavam temelj, na nje se je vedno po mogočnosti oziralo, ter se po njih ravvalo — za razvoj kranjskega ljudskega šolstva in njega učiteljstva, ki jednako po napredku in zboljšanjih šolstva po vzgledih drugih dežel hrepeni, dovolj vzrokov, da se mu ta v postavi utrjena želja uresniči. V tem pomenu pisane so i te vrste.

Iz Cerkelj, 12. maja. Od dné 29. aprila do 10. maja t. l. imeli smo pri nas sv. misijon. V gostih krdelih hiteli so župnjani v prostorno župnijsko cerkev, da tu poslušajo globoko premišljene, izborne, v srcé segajoče govore čč. oo. Jezusove družbe gg.: Doljaka, Kosa, Stareta. Tekmovali so tu med sabo močje in žene, mladenči in dekleta, da se v polnem številu vdeležé stanovskih govorov ter skupno, vsak stan za-se, vsprejmó zakrament sv. Rešnjega Telesa. Želja se je vsem tem laglje izpolnila, ker so čč. oo. misijonarjem in domači dahovščini v spovednici blagohotno, neutrudljivo pomagali čč. gg.: o. Celzij iz Kamnika; o. Luka iz Loke in župniki: Bartolj, Povše in Belec. Sv. obhajilo je vsprejelo nad 4000 oseb.

V četrtek dné 10. t. m. na „Vnebohod“ zaključil se je slovesno sv. misijon. V to došel je iz Kranja prečastni gospod dekan A. Mežnarec, da je po slovesni sv. maši blagoslovil umetno izdelani misijonski križ.

Sklepni govor je imel vodja sv. misijonu, preč. gospod o. Doljak, v katerem je z njemu lastno, prepričevalno, gorečo besedo vnel nas k stanovitnosti v dobrem. Ob enem zahvalil se je Bogu za vse neprecenljive dobrote, katere je nam rosil bogato v dnéh sv. misijona, kakor tudi preč. gosp. dekanu, da je izvolil navzlic svojemu rahlemu zdravju v Cerklje potruditi se in v prisotnosti več nego 8000 vernikov sv. misijon slovesno zaključiti. Vzlasti pa zahvalil se je našemu prezasluznemu, preč. gosp. župniku A. Golobiču, da je osnoval sv. misijon, kakor vsem, ki so k njemu pripomogli.

Za tem še posebno zahvalila sta se jim v izbranih besedah preč. gg. dekan in domači župnik ter pred odhodom v imenu vseh župljanov gg. župan Vavken in dr. Globočnik.

Sad sv. misijona pa je že očividn v družbi treznosti, ki se je v teh dneh pri nas ustanovila. Doslé v osmih dneh pristopilo je blizu 110 društvnikov — mladeničev nad 200. Upamo, da se v kratkem število podvoji.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

V Ljubljani, dné 15. maja.

Predseduje gosp. župan Grasselli. Navzočih je 25 mestnih odbornikov. Overovateljema zapisnika današnje seje imenuje gospod župan mestna odbornika gg. Ravniharja in Nollija. Došlo je poročilo o delovanji graškega mestnega zastopa in vabilo odbora za umetno razstavo na Dunaji o priliki štiridesetletnice presvetlega cesarja, kateri prosi, naj bi mestni zastop pospešil to domorodno podjetje, posebno pa podpiral srečkanje, prirejeno o tej priliki.

Gosp. župan pravi nadalje, predno zbor pride do dnevnega reda, da mu je čast prav srčno pozdraviti nova gg. odbornika in izreči obžalovanje, da sta dva častita člana mestnega zbora izstopila iz vrst mestnih očetov, jeden istih menda za zmirom, in to g. stavbeni svètnik Fran Potočnik, kateri se je stalno preselil v Gorico. Izrekaje zahvalo obema gg. odbornikom za njihov trud v korist občine ljubljanske spominja se gospod župan posebno laskavo velikih zaslug, katere si je pridobil g. stavbeni svètnik Fr. Potočnik, ker se je res z izredno ljubeznijo zanimal in deloval neumorno za mestne in sploh javne zadeve stolnega mesta ljubljanskega. Gosp. župan končaje nasvetuje, da se izreče zahvala obema gg. odbornikom pismeno, posebno pa g. Fr. Potočniku. (Občno pritrjevanje.)

Mestni odbornik gosp. Hribar naglašuje velike zasluge odstopivšega g. stavbenega svètnika Fran Potočnika posebno za rešitev vodovodnega vprašanja, ker pri dotičnih sejah in obravnavah ga ni nikdar manjkalo, in za to trudoljubno delovanje prosi gu-

vornik gospoda župana, da se to v zahvalnem pismu do gosp. Potočnika posebno naglašuje, čemur mestni zbor enoglasno pritrdi.

Mestni odbornik g. dr. Tavčar stavi nujni predlog, naj mestni zbor izvoli odsek peterih udov, kateri bi mestnemu zboru v kratkem poročal, kako se ima najprilicneje praznovati štiridesetletnica vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa v stolnem mestu ljubljanskem. Nujnost se enoglasno z vsklikom potrdi. Dr. Tavčar nato ob kratkem utemeljuje svoj predlog, rekoč, da če kateri narod avstrijski, gotovo so Slovenci presvetlemu cesarju Francu Jožefu dolžni največjo in udanejšo zahvalo, kajti vse, kar so Slovenci dosegli kot narod, zahvaliti se morajo Nj. Veličanstvu. Književnost slovenska razvila se je isto tako, kakor politično življenje mej Slovenci, odkar ima žezlo Nj. Veličanstvo v rokah, le njegovi izredni milosti zahvalijo se Slovenci za vse. Občina stolnega mesta ljubljanskega ima torej gotovo dolžnost izredni praznik štiridesetletnega vladanja presvetlega cesarja hvaležno praznovati, in govornik misli, da je mnenja njegovega enoglasno ves mestni zbor in da predloga ni treba dalje utemeljevati. (Občni živio- in dobro-klici.)

Gospod župan opomni, da v občnem pritrjevanji vidi gg. mestnih odbornikov vidi radost vsega mestnega zbora za predlog, da se mu ne zdi umestno o predlogu glasovati in da se bo v teku seje izvolil odsek peterih članov. (Dobro!)

(Dalje prih.)

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podaril 1000 gold. podovskim pogorelcem v mariborskem okraji.

(Deželni odbor) imenoval je g. dr. I. Marolta sekundarjem na medicinskem oddelku deželne bolnišnice.

(Poroka.) Danes ob dvanajsti uri vršila se je poroka barona Egona Winklerja, c. k. konceptnega praktikanta, sina deželnega predsednika za Kranjsko, z gospico Berto Samassovo, hčerko tukajšnjega c. k. dvornega zvonarja. V kapeli svetega Frančiška šentjakobske cerkve, ki je bila primerno ozaljšana z eksotičnimi rastlinami, nagovoril je ženina in nevesto ondašnji preč. g. župnik Ivan Rozman v prekrasni, jedrnatih besedi. Povdarjajoč veselo priliko današnjega dné omenil je, da je to po besedi psalmistovi v resnici dan, kateri je gospod naredil za ženina in nevesto, nju stariše in kranjsko deželo. Koncem cerkvenega obreda zapel je kvartet filharmoničnega društva lepo pesen za poročni dan. Slavnosti udeležili so se stariši ženina in neveste, bratje in sestre — vsi v najokusnejših toaletah. Kot priči vpisala sta se gg. Maks Samassa in Josip Krisper. Vsa slavnost vršila se je sijajno. V Ljubljani tako imenitne poroke že davno ne pomnimo.

(Ljubljansko meščanstvo) se je pri včerajšnji tajni seji občinskega sveta podelilo gg.: Jakobu Kapschu, Janezu Češnovarju, Josipu Kebru, Andreju Veselu, Ignaciju Valentinčiču in Janezu Grossmannu.

(V občinsko zvezo) stolnega mesta ljubljanskega so bili v včerajšnji tajni seji mestnega zbora vsprejeti gospodje: Vincencij Maloth, Josip Vidic, Jakob Zalaznik, Ivan Šoklič, Gustav Garich, Fran Hartman, Jernej Janša, Jernej Klemenc in Fran Ojstriš.

(Umrl) je dné 13. t. m. mnogim duhovnikom na Kranjskem dobro znani preč. g. Anton Žagar, župnik v Čabru, senjske škofije. Pokopan je bil danes dopoldne. R. I. P.

(Iz Logatec): Pred nekaterimi dnevi je umrl v naši fari berač, o katerem se ne vé, kje je bil domá. Nekdo je rekel, da je od Cirknice; drugi, da je iz Vipave; tretji, da je od nekoč s Pivke; četrti, da je bogat itd. Znano je samo to, da je večkrat darov prosil v našem kraju. Bil je star, silno slaboten, govoriti ni mogel veliko, tresel se je po vsem životu — ljudje pravijo, da je bil božjasten. — Čč. gg. župniki, ki bi v svoji župniji pogrešali tacega moža, uljudno se prosijo, naj to naznanijo župnijskemu uradu v Logateci, da se pokojnik more vpisati v mrtvaško knjigo.

(Mariborska stolna cerkev) dobila bo nov veliki altar. Miza bode od marmorja, nastav pa lesen. Troške poplačal bode večinoma mil. knezoškof, eksce-lencija dr. Stepischnegg.

(Pri c. kr. celjskem okrožnem sodišči) so zopet ječe prenapolnjene in je bilo treba te dni tri obsojence v Karlovo pri Gradcu poslati.

(Književnost slovenska) pomnožila se je zopet z jako koristno knjižico. „Zbirka domačih zdravil“, kakor jih rabi slovenski narod. S poljudnim opisom človeškega telesa. Izdal in založil Dragotin Hribar. Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Šent-Vidu na Koroškem. Pogrešali smo popolnem jednake knjižice mej slovensko literaturo in upamo, da bode vsakdo z veseljem segel po nji. Sestavljena je jako previdno ter pisana v lahko umevnem jeziku. Služila bode posebno dobro prostemu ljudstvu na deželi, ker se lahko pouči o zdravilni moči raznih cvetlic, grmov in korenin, ter tako v navadnih boleznih pripravi dober lek. — Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ in „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani po 40 kr., s pošto 45 kr.

(Na Dunaji) umrl je nedavno, kakor smo sporočili, pramožen trgovec, Adolf Prelog, čegar stariši so bili slovenski, ter je volil 30.000 glđ. papirne rente za štiri dijaške ustanove na velikih šolah, oziroma na trgovski akademiji v Gradci. Te ustanove morejo dobiti le taki dijaki, ki se učé na podlagi nemškega jezika, ki dobro napredujejo in ki se ne vdeležujejo nikakih političnih komedij. Od-daja jih graški župan. Določbam gledé oddaje pripisal je ranjki lastnoročno opazko, da je ta njegov ukrep naravnost proti „slovenskemu sportu“ (gegen den Sport für das Slovenische). Torej zvest do groba!

(Izselitve v Ameriko) začele so se v najnovjšem časi zopet neprimerno množiti, akoravno se novim naseljencem onstran morja ne godí ravno najbolje. Da je v severni Ameriki že vsega preveč, je znano. Vsled tega začeli so se ljudje obračati v srednjo Ameriko, kjer kopljejo veliki preliv, ki bo vezal Atlantiško s Tibim morjem. Res je ondi veliko delalcev treba — ker jih sproti toliko pomrje, da jih komaj nadomeščajo, ali godí se jim pa tako slabo vsled grozne draginje in nezdravega podnebjá, da je ministerstvo notranjih zadev zaukazalo vsem deželnim vladam, kolikor móči ovirati izselitve v srednjo Ameriko. V južno Ameriko, v republiko Argentino, preselilo se je letos meseca aprila 10.000 ljudi, lansko leto 7223.

(Iz okolice logaške): Minoli teden, dné 8. maja, so v Novem svetu, župnije hotenske, posestniku Janezu Korčetu ukradli neznani lopovi po noči par lepih konj iz hleva. Sumi se, da so to učinili cigani, ki so prej to noč prenočevali ondudaj. — O tatovih se še dozdej ni zvedelo ničesa. — Tudi v Črnem vrhu in v župniji žirovski so se zvršile take predrzne tatvine.

Telegrami.

Dunaj, 16. maja. Odsek za davek na špirit je načeloma sprejel, da se odškodujejo propinacijski opravičenci v Galiciji in Bukovini. O visočini odškodnin sklepalo se bo v eni prihodnjih sej.

Dunaj, 15. maja. Nj. Veličanstvo cesar je obiskal popoldne srbskega kralja Milana.

Berolin, 16. maja. Cesar je imel prav dobro noč. Mackenzie je zamenjal cevko, kar se je brez težav izvršilo.

Pariz, 15. maja. General Dubrail je pri sprejemu predsednika napoleonskemu odboru razložil vsposed bonapartistov. Treba je, da se izda priziv narodu ter tako reši dežela roparjev, cezarizem pa je potreben, da se reši narod, ki je na znotraj razkosan in na zvonaj v nevarnosti.

Milan, 15. maja. Ker se stalno povračajo moči brazilijanskemu cesarju, smatrati se more prebolnikom.

Umrli so:

13. maja. Frančiška Merzlikar, delavčeva hči, 7 mes., Tržaška cesta št. 20, božjast.

14. maja. Franc Jeruc, železniški sprevoznik, 67 let, Rimska cesta št. 4, jetika.

V bolnišnici:

11. maja. Marija Bezeljak, gostija, 68 let, Oedema pulm.
13. maja. Karol Beden, delavčev sin, 6 let, Scrophulosis.
— Jera Kosec, gostija, 66 let, srčna hiba. — Urša Suhadobnik, gostija, 75 let, Hydrot.

Tuji.

14. maja.

Pri **Maliču**: J. Meissner, potovalec, z Dunaja. — K. Deperis, trgovec, iz Oseka. — L. Benedek, tovarnar, z Dunaja. — R. Kaiser, zasebnik, z Dunaja. — A. Schwarz, zasebnik, iz Gradea. — C. Hoshnig, trgovec, z Dunaja. — Groag, trgovec, z Dunaja.

Pri **Stonu**: J. Henkel, trgovec, z Dunaja. — R. Faber, poročnik, iz Galicije. — E. Tomasi, zasebnik, iz Trsta. — pl. Knafl-Fohnsdorff, zasebnik, iz Gradea. — A. Pfann, zasebnik, z Dunaja. — M. Schein, zasebnik, z Gorenjega Štajerskega. — Baron R. Gatt, c. k. polkovnik, s Češkega.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	732.8	16.4	sl. zap.	jasno	
15. 2. u. pop.	733.6	18.8	sr. jz. zap.	oblačno	0.00
9. u. zveč.	734.4	14.2	sl. jz. zap.	dl. jasno	

Dopoludne jasno, popoldne deloma oblačno, veterno, večerna zarija, deloma jasno. Srednja temperatura 16.5°C, za 2.5° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

16. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	78 gl. 40 kr.
Sreberna " 5% " 100 " " 16% " "	80 " 30 " "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 40 " "
Papirna renta, davka prosta	93 " 05 " "
Akcije avstr.-ogerske banke	872 " " "
Kreditne akcije	277 " 60 " "
London	126 " 90 " "
Srebro	— " " "
Francoski napoleond.	10 " 05 " "
Cesarski cekini	5 " 95 " "
Nemške marke	62 " 17 1/2 " "

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

prilaga svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gl. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gl., žimnate modroce po 20 gl., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe, in sicer za 20 odstotkov ceneje, kakor drugod.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.
Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Preselitev in priporočilo.

Slavnemu občinstvu, zlasti prečastiti duhovščini najljubljeneje naznanjam, da sem se preselil s svojo

klobučarsko in krznarsko trgovino

v **Kirbiševo hišo na Kongresnem trgu poleg gledališča.**

Zahvaljeva se p. n. občinstvu za dosedanje zaupanje, obljubujem, da bom najtočneje izvrševal vsa naročila ter z dobrim, bodisi klobučarskim bodisi krznarskim blagom zadovoljeval vsestranskim zahtevam.

Odličnim spoštovanjem

A. Krejči,

(7) klobučar in krznar v Ljubljani.

Restavracija in kavarna

v Švicariji.

Ponižno podpisani dovoljuje si s tem naznanjati, da se bo otvorila z dnem 17. maja t. l. tudi

kuhinja za gorka jedila.

Poleg tega bodo na razpolago, kakor do sedaj, ob vsakem dnevnem času: kava, čokolada, čaj, sveža smetana, sveže kravje in kozje mleko lastnega pridelka, namizno surovo maslo, sir, salame, prekajena domača gnat, Kozlerjevo carsko pivo, dobra dolenskijska, avstrijska in tirolska vina.

Skrbelo se bode s posebno pazljivostjo za točno postrežbo.

K mnogobrojnemu obisku vabi najljubljeneje spoštovanjem

H. Eder,

restavratör.

Izdajatelj: Jožef Jerič.

V Dolu (Lustthal)

je oddati

letno stanovanlišče

s tremi sobami in vrtom; tudi lep velik pes čuvaj (Wachthund) je ravno tam na prodaj. Oglasiti zato se je v ondašnjem farovžu. (3)

OTOMANE,

!gl. 38 a.v.!

(glej podobo), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapetirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popolno pozamentirano, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

no pozamentirano, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapetirar in dekoratör

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmatratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobrih.

Pomoč

je ponuja pri vseh boleznih, posebno pri taci, ki nastanejo vsled sprjene krvi, dalje pri božjasti, živčnih boleznih, boleznih v ušesih, pljučnih in želodčnih boleznih, naduhi, slabostih, protinu, trganji po udih in vseh ženskih boleznih. Trakulja se zajamčeno odstrani z glavo v 2 urah. Metoda, ki je hitra in gotova, podpira se z izvrstnimi in mnogostanski izkušeni sredstvi. Obširna poročila s pismenimi znamkami za odgovor naj se pošljejo naslovom: (1)

„Hygiea-Officin“

Vratislava (Breslau) II.

ZBIRKA

DOMAČIH ZDRAVIL,

kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil Dragotin Hribar.

Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroskem.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobiti je v „Narodni Tiskarni“ in v „Katoliški Bukvarni“. Stane 40 kr., po pošti 45 kr. (1)

Radenska kislava voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislava voda ima med vsemi evropskimi kislecami največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurju in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurju, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vreditu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislava voda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislava voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogleno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je kosčke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinasti snovi navzete kosti v kratkem prostu vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavniške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske stotine na Štajerskem.

(4) V zalogi imata kislava vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.